

การสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา กรณีการวิ่งรับเงินบริจาค “ตูน บอดี้สแลม”¹

Creating Educational Equality in Case of Running for Donation "Toon BodySlam"¹

ปทุมพร ทองสิน² ปวีณ์นุช มีเสน³ และธัญชนก แก้วทับทิม⁴
Pathumphon Thongsin², Paweenuch Meesen³ and Thanchanok Kaewtubtim⁴

วันรับบทความ 12 ตุลาคม 2565

วันแก้ไขบทความ 10 พฤศจิกายน 2565

วันตอบรับบทความ 1 ธันวาคม 2565

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมต่อการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (2) เพื่อศึกษาฐานแนวคิดจากการบริจาคเพื่อการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา (3) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา เกี่ยวกับการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา กรณีการวิ่งรับเงินบริจาค “ตูน บอดี้สแลม” กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยและกลุ่มครูจากหลายจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงในการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า กรณีการวิ่งรับเงินบริจาคของตูน บอดี้สแลม ไม่สามารถสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาเพราะ แก้ปัญหาได้เฉพาะกลุ่มคนที่ได้รับการคัดเลือกมาแล้ว และการวิ่งรับเงินไม่สามารถแก้ปัญหาเด็กที่ขาดแคลนทุนการศึกษาได้อย่างทั่วถึง ความเสมอภาคทางการศึกษา คือ

¹ บทความวิชาการนี้ผ่านการนำเสนอมาจากการประชุมวิชาการระดับชาติทางรัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 15 ของสมาคม

รัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี วันที่ 11 - 12 ตุลาคม พ.ศ. 2565

² ปทุมพร ทองสิน, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี 84000

³ ปวีณ์นุช มีเสน, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี 84000

⁴ ธัญชนก แก้วทับทิม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี 84000

² Pathumphon Thongsin, Prince of Songkla University Suratthani Campus, 84000, Thailand,

Email: 6240410945@psu.ac.th

³ Paweenuch Meesen, Prince of Songkla University Suratthani Campus, 84000, Thailand,

Email: 6240410945@psu.ac.th

⁴ Thanchanok Kaewtubtim, Prince of Songkla University Suratthani Campus, 84000, Thailand,

Email: 6240410945@psu.ac.th

การเข้าถึงนโยบายทางการศึกษา เข้าถึงโอกาสทางการศึกษา เข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม คือ ความห่างกันของโอกาส มีโอกาสไม่เท่ากัน โดยเฉพาะเรื่องของการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ประกอบไปด้วย 1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ 2. ปัจจัยทางด้าน 3. ปัจจัยทางด้านการเมือง ข้อเสนอแนะในการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา มีดังนี้ 1. การศึกษาเป็นสิ่งพื้นฐานที่ควรให้กับทุกคนในประเทศไทย 2. การล้มเลิกค่านิยมปริญญา เพราะการเรียนควรจะเป็นพัฒนาทักษะ 3. นโยบายของรัฐบาล การจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา การบริหารจัดการที่ดีและมีระบบวางโครงสร้างการศึกษาใหม่ 4. การแก้ไขปัญหาทางสังคมลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

คำสำคัญ: ความเท่าเทียม การศึกษา การบริจาค

Abstract

This research study was qualitative research. The objectives are: (1) to explain the social phenomenon towards building equality in education; (2) to study the concept of donations for education equality; (3) to be a guideline in the formulation of educational policies. about creating equality in education in the case of running to receive donations "Toon Bodyslam", the main informant's target groups are divided into 2 groups: a group of professors at the university level and a group of teachers from many provinces in the southern region which used a specific randomized method in the data collection interview. The results of the study found that In the case of Toon Bodyslam's donation run, it cannot create equality in education because Solve problems only for a group of people who have already been selected. And running to get money can't solve the problem of children who lack scholarships thoroughly. Educational equality is access to educational policies. access to educational opportunities access to educational resources Social inequality is the difference in opportunity. not equal chance especially the subject of education Factors affecting educational inequality consist of 1. Economic factors 2. Social factors 3. Political factors Recommendations for building equality in education are as follows: 1. Education is a fundamental thing that should be available to everyone in Thailand. Because learning should be a skill development. 3. Government policies. educational budget allocation Good management and new educational structure system. 4. Solving social problems to reduce social inequality.

Keywords: Equality, Education, Donation

บทนำ

ปัจจุบันนี้ปัญหาความเหลื่อมล้ำมักปรากฏในทุก ๆ เรื่อง ทุก ๆ พื้นที่ ทุก ๆ ภาคส่วนและทุก ๆ เวลา ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมมาอย่างยาวนาน เกิดขึ้นจากหลายปัจจัยร่วมกันโดยเฉพาะปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยมีกลุ่มคนเปราะบาง คนชายขอบ ที่ยังคงเป็นตัวแสดงหลักที่รับบทเป็นผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติ ถูกกีดกัน และถูกตีตราอยู่เสมอไป ไม่ว่าจะในสถานการณ์ใด ๆ ก็ตามช่องว่างของระดับการศึกษาที่เกิดขึ้นในวงการการศึกษาไทย ปัญหาที่เราพบคือเด็กมีโอกาสด้านการศึกษาที่ไม่เท่ากัน กล่าวคือหากเป็นลูกของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจะมีโอกาสได้เข้าเรียนสถาบันการศึกษาชั้นนำของประเทศที่เพียบพร้อมไปด้วยบุคลากร และมีอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่ถ้าเป็นเด็กที่มาจากฐานะทางครอบครัวที่ยากจน โอกาสที่จะเข้าถึงระบบการศึกษาที่ดีแทบจะไม่มีเลย ทั้งที่ความเป็นจริงนั้นเด็กควรได้รับสิทธิทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน และมีคุณภาพเหมือนกัน แต่สังคมปัจจุบันกลับกลายเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามทั้งหมด (อำนาจมงคลสืบสกุล, 2563)

สถานการณ์ในปัจจุบัน เราจะเห็นความเหลื่อมล้ำได้ชัดตั้งแต่การเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่อุบัติขึ้นทั่วโลกอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ซึ่งรวมถึงประเทศไทยที่มีอาการหลีกเลี่ยงได้ ทำให้สังคมในทุกภาคส่วนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในคราวนี้จึงเป็นอีกสถานการณ์หนึ่งที่ทำให้เราได้เห็นความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคม เช่นเดียวกับกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามีสาเหตุหลักจากปัญหาความยากจน ประเทศไทยมีเด็กเยาวชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาที่ต่ำกว่า 4.3 ล้านคนและยังมีเด็กอีกหลายคนที่กำลังถูกผลักออกจากระบบการศึกษา

เนื่องจากปัญหาโรคระบาดโควิด-19 ปัญหาทางเศรษฐกิจที่ผู้ปกครองมีรายได้น้อยจนไม่สามารถส่งเสียให้เด็กเข้าถึงระบบการศึกษาได้ สังคมหรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ส่งผลให้เด็กไม่ยอมเข้าสู่ระบบการศึกษา การเมืองที่ไม่มียุทธศาสตร์ที่ดี ที่สามารถทำให้ทุกคนเข้าถึงระบบการศึกษาที่ดีที่สะดวก เช่น การผลักดันนโยบายการศึกษาโดยให้เด็กเรียนฟรี ค่าอุปกรณ์การเรียนที่รัฐจัดสรรให้และหลักสูตรการสอนที่สามารถเอาไปใช้ต่อยอดได้ในชีวิตจริง แต่ปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาเรื่องการเข้าถึงระบบการศึกษาของเด็กที่ยากจน ไม่มีทุนทรัพย์การเรียน ซึ่งมีหลายองค์กรได้ดำเนินการช่วยเหลือ แต่การช่วยเหลือนั้นส่วนมากจะเป็นการบริจาคเพื่อการศึกษา การให้เงินอุดหนุนเป็นหนึ่งในวิธีแก้เบื้องต้นสำหรับเด็กที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาได้ในระยะสั้นเท่านั้น หากตัวเด็กไม่มีความพร้อมหรือปัจจัยที่สามารถสนับสนุนให้สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาได้ ในระยะยาวเด็กก็จะถูกผลักออกจากระบบการศึกษา เพราะเงินที่ได้จากการรับบริจาคสักวันก็ต้องหมดไปและเมื่อเด็กโตขึ้น ค่าใช้จ่ายก็เพิ่มมากขึ้น ยิ่งเมื่อยุคโลกาภิวัตน์ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิต ทั้งด้านการทำงาน สังคมและการศึกษา ค่าใช้จ่ายด้านเทคโนโลยีก็จะเพิ่มสูงมากขึ้นอีก

การวิ่งของ อาทิวราห์ คงมาลัย หรือที่เรารู้จักกันในชื่อ ตูน บอดี้สแลม นักร้องที่กลายเป็นกระแสร้อนแรงจากโครงการวิ่งมาราธอน ก้าวคนละวันนี้เขากลับมาอีกครั้งในโครงการ ก้าวเพื่อน้องปี 2 โดยมีระยะทางทั้งหมด 109 กิโลเมตร เป็นเวลา 59 วัน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 28 กุมภาพันธ์ 2565 เงินบริจาคโดยไม่หักค่าใช้จ่ายจะนำไปมอบเป็นทุนการศึกษาแก่เด็ก ๆ เพื่อใช้เป็นทุนเรียนต่อชั้นมัธยมปลายและสายอาชีพต่าง ๆ ให้กับเด็กจำนวน 109 คน ฟังดูเป็นเรื่องดี แต่ทำให้มีคำถามเกิดขึ้นพร้อมกันว่าการออกวิ่งเพื่อรับ

บริจาคแบบนี้ มันช่วยแก้ไขหรือขจัดปัญหาเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาได้สักแค่ไหน เมื่อความพยายามแก้ปัญหาโดยการรับบริจาคเกิดขึ้นทุกปีแต่ไม่ช่วยสถานการณ์ให้ดีขึ้น อีกทั้งกระแสในการเปิดรับบริจาคทุกวันยังเสียงแตก แยกเป็นสองฝั่งระหว่างเห็นด้วยกับการทำแบบนี้ไม่ช่วยแก้ปัญหา

ดังนั้นการรับบริจาคเพื่อแก้ไขปัญหาคือความเหลื่อมล้ำไม่สามารถแก้ปัญหาในระยะยาวได้จริง แม้จะเห็นปัญหาชัดเจน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไม่ใช่เรื่องง่าย หากแต่ต้องอาศัยการขับเคลื่อนนโยบายที่ทำงานบนฐานของความรู้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยทั้งทรัพยากร เจตจำนงทางการเมือง และองค์ความรู้ที่ทันสมัยเป็นเชื้อเพลิงสำคัญ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา กรณีการวิ่งรับเงินบริจาค “ตูน บอดี้สแลม” เพื่อศึกษาฐานแนวคิดในการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมต่อการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา
2. เพื่อศึกษาฐานแนวคิดจากการบริจาคเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มีจำนวน 11 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มมีดังนี้

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นคุณครูจากโรงเรียนในภาคใต้โดยมี จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลา จำนวน 7 คน ทั้งนี้ประชากรได้เป็นคุณครูที่ได้ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แก่นักเรียนมาระยะเวลานาน มีความเข้าใจปัญหาทางครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ซึ่งสามารถให้ข้อมูลที่คณะผู้วิจัยต้องการได้ตามต้องการ

1.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานีจำนวน 4 คน ทั้งนี้ประชากรเป็นอาจารย์ผู้มีความเชี่ยวชาญที่ผ่านการสอน และศึกษามาระยะเวลานาน และเป็นผู้ที่มีส่วนจัดทำหลักสูตรนำหลักสูตรไปใช้

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ภาคใต้ ประกอบไปด้วยจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลา ทั้งนี้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่สามารถทำการศึกษได้ง่ายและสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลของคณะผู้จัดทำ สืบเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ และคณะผู้จัดทำทั้งหมดก็เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งภาคใต้มีความแตกต่างหลากหลายกัน ในด้านภูมิศาสตร์พื้นที่และด้านความคิดของคนในพื้นที่ภาคใต้ ทางคณะผู้จัดทำจึงมีความสนใจศึกษาการสร้าง ความเท่าเทียมทางการศึกษา กรณีการวิ่งรับเงินบริจาค “ตูน บอดี้สแลม”

จึงได้กำหนดขอบเขตงานวิจัยนี้ขึ้น เพื่อให้สะดวกในการจัดเก็บข้อมูล คณะผู้วิจัยจึงมีการรับฟังทัศนคติและแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาการสร้าง ความเท่าเทียมทางการศึกษา กรณีการวิ่งรับเงินบริจาค

“ตูน บอดี้สแลม” เพราะ อยากรู้ศึกษาฐานแนวคิดในการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาทางการศึกษาของระบบการศึกษาไทย

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาฐานแนวคิดในการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาและทฤษฎีเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา

วิธีการวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้เป้าหมายหลัก คือ การการรับฟังทัศนคติและแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา กรณีการวิ่งรับเงินบริจาค “ตูน บอดี้สแลม” ในการสัมภาษณ์ ได้จัดให้มีการสังเกตการณ์ จดบันทึกและบันทึกวิดีโอและเสียงผู้เข้าร่วมประชุม การวิเคราะห์ผลการสนทนากลุ่มตามประเด็นคำถาม และการเปิดกว้างในการแสดงความคิดเห็น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยและกลุ่มครูจากหลายจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงในการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่จะศึกษารวมทั้งสิ้น 11 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามสัมภาษณ์ในด้านการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ในการลงพื้นที่สัมภาษณ์ซึ่งจะใช้การสร้างประโยคคำถามในการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดให้แก่กลุ่มเป้าหมาย โดยจะใช้คำถามที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลสำหรับอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยและครูจากหลายจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ มีทั้งหมด 3 ส่วน ซึ่งส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์มี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สภาพทั่วไปของข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา

1. ความเสมอภาคทางการศึกษาในมุมมองของท่านคืออะไร
2. ความเหลื่อมล้ำทางสังคมในมุมมองของท่านคืออะไร
3. จากกรณีการวิ่งรับเงินบริจาคของตูน บอดี้สแลม ท่านคิดว่าจะสามารถสร้างความเท่า

เทียมทางการศึกษาได้หรือไม่อย่างไร

4. นโยบายทางการศึกษาในปัจจุบันสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้หรือไม่อย่างไร

5. ท่านคิดว่าปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาคืออะไร

6. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไร ในการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3. การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือเพื่อจะนำมาวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัยได้เป็นอย่างดี จำเป็นต้องมีขั้นตอนที่เป็นระบบในการสร้างและพัฒนา โดยหลังจากสร้างเครื่องมือเสร็จแล้วจะนำเครื่องมือไปทดลองใช้แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีที่บ่งชี้คุณภาพของเครื่องมือการตรวจสอบแบบสามเส้าว่าเป็นอย่างไร ความเที่ยงตรงหรือความตรง (Validity) เป็นคุณสมบัติของเครื่องมือที่สามารถวัดได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบนั้นมีสิ่งที่จะต้องพิจารณา ดังนี้ (Gronlund, 1985 : 51 อ้างถึงใน บุญธรรมกิจปริดาภิสุทธิ, 2535 : 148-150) การตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากทีคณะผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขข้อมูลแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วคณะผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ งานวิจัย และเอกสารกึ่งวิชาการ ได้แก่ บทความในวารสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษารวมทั้งเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแนวคิดทางการศึกษา ทฤษฎีทางนิเวศวิทยาของมนุษย์ (ทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม มีรายละเอียดดังนี้ คณะผู้วิจัยได้แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ สัมภาษณ์แบบเป็นทางการและสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน คณะผู้วิจัยใช้การบันทึกข้อมูลด้วยการใช้อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ กล้องวิดีโอ และเครื่องบันทึกเสียง การจดบันทึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการรวบรวมข้อมูล ทั้งข้อมูลเอกสาร และข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ ดังนี้ 1) การจัดระเบียบข้อมูลและการแสดงข้อมูล จากการเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลแต่ละประเภทมาจัดเป็นหมวดหมู่ เช่น ข้อมูลเสียง ข้อมูลภาพ ข้อมูลบันทึกสนาม โดยใส่ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ในการสัมภาษณ์หลังจากนั้นได้ทำการถอดเทปการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ เพื่อให้เข้าใจในรายละเอียด บรรยากาศในการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงได้แบ่งประเด็นในการศึกษาตลอดจนประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาเขียนร้อยเรียงตามประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เบื้องต้น 2) การนำเสนอข้อมูล คณะผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีรูปแบบการนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ ตามลำดับประเด็นในวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมต่อการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่ว่า เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมต่อการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

จากการทดสอบวัตถุประสงค์พบว่า กรณีการวิ่งรับเงินบริจาคของคุณ บอดีส์แลม สามารถสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาไม่ได้ เพราะ การให้ไม่ได้ให้ในฐานะเพื่อนให้เพื่อน แต่ให้ในฐานะที่คนสูงกว่าให้คน ต่ำ

กว่า ไม่คิดว่าจะสร้างความเท่าเทียมได้ แก้ปัญหาได้เฉพาะกลุ่มคนที่ได้รับการคัดเลือกมาแล้ว และการวิ่งรับเงินไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างทั่วถึง สามารถช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนทุนการศึกษาได้ตามจำนวนที่โครงการเคยกำหนดเอาไว้ แต่ยังมีเด็กอีกมากที่ต้องการความช่วยเหลือทางการศึกษาเหมือนกัน ยังมีอีกหลายคนที่ไม่ได้รวมอยู่ในกลุ่มวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะไม่ได้รับความเท่าเทียมทางการศึกษา ไม่สามารถแจกจ่ายทุนทรัพย์ได้ทั่วถึงอย่างแท้จริง การวิ่งของพี่ตูนจึงเป็นการลดความเหลื่อมล้ำโดยตรง แต่ไม่เกิดผลในระยะยาว ไม่ได้เปลี่ยนทั้งระบบ อาจจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพูดคุยที่จะทำให้ทุกคนได้ตระหนักถึงการที่จะสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจาก การสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน การสังคมสงเคราะห์กลุ่มชนเป็นวิธีการสังคมสงเคราะห์วิธีหนึ่งที่มีมุ่งเน้นช่วยเหลือบุคคลที่มีความ สนใจ มีความต้องการ และมีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ให้มาเข้ากลุ่มกัน เพื่อให้มีการติดต่อปะทะสังสรรค์ ภายในกลุ่ม โดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อกลาง วัตถุประสงค์ก็คือ การพัฒนาบุคลิกภาพในด้านต่าง ๆ ของบุคคล นั้นเอง โดยทั่วไปแล้วกลุ่มได้รับการมองว่าเป็นระบบเล็ก ๆ ระบบหนึ่งทางสังคมที่มีความสำคัญและสามารถ นำมาพัฒนาความสามารถของบุคคลให้เปลี่ยนภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองในทางดีมากขึ้นให้สามารถแก้ไข ข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวเขากับบุคคลอื่น ๆ ช่วยให้บุคคลในกลุ่มได้พบ กับสิ่งใหม่ ๆ ในทางสร้างสรรค์และพัฒนา (นางลักษณ์ เทพสวัสดิ์, 2540 น.29)

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล พบว่า ประการแรก การตัดสินใจบริจาคเงินและเวลา ผู้ให้ทำการตัดสินใจพร้อมกันและไปในทิศทางเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่าการให้เงินและเวลา และการให้สิ่งของและเวลาเป็นสินค้าที่ใช้ประกอบกันในสายตาของผู้บริจาค ไม่มีความสัมพันธ์กันแต่อย่างไร ประการที่สอง โครงการวิจัยนี้พบว่าทุนทางสังคมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายทางสังคม ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และเครือข่ายทางศาสนา ต่างมีผลที่เป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจบริจาคทั้งนี้เพราะเครือข่ายทางสังคมเป็นช่องทางให้บุคคลได้รับข่าวสารข้อมูลมากขึ้น รับทราบปัญหาและความต้องการของผู้ที่เดือดร้อน รัฐบาลจึงควรมีมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ประการสุดท้าย เนื่องจากการใช้จ่ายเพื่อศาสนาของรัฐบาลมีผลให้การตัดสินใจบริจาค เพื่อศาสนาและการสาธารณกุศลอื่น ๆ ลดลง (Crowding Out Effect) รัฐบาลจึงควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณบางส่วนเพื่อส่งเสริมการสะสมทุนทางสังคม และการสร้างเครือข่ายทางสังคมดังกล่าวเพื่อแก้ปัญหา Crowding Out Effect (ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริจาคของคนไทย, 2558)

2. เพื่อศึกษาฐานแนวคิดจากการบริจาคเพื่อการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อศึกษาฐานแนวคิดจากการบริจาคเพื่อการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา

จากการทดสอบวัตถุประสงค์พบว่า ความเสมอภาคทางการศึกษา คือ การเข้าถึงนโยบายทางการศึกษา เข้าถึงโอกาสทางการศึกษา เข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษา เช่น ห้องสมุด เทคโนโลยี ซอฟต์แวร์ ทุกคนควรได้รับการศึกษาที่เหมือนกัน มีคุณภาพใกล้เคียงกัน มาตรฐานเดียวกัน และยังสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ทุกเพศทุกวัย การที่ทุกคนสามารถมองเห็นอนาคตทางการศึกษาของตนเองได้ โดยไม่กังวลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยแวดล้อม ไม่ว่าจะในด้านทุนทรัพย์ หรือค่าใช้จ่ายทางการศึกษา เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน ค่าครองชีพและความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจาก ความเสมอภาค (Equality) หมายถึง ความเท่าเทียมของมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยระบุว่าทุก คนต้องได้รับสิทธิพื้นฐานผ่านการปฏิบัติต่อกันระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยความเคารพต่อสิทธิ และศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ตามกฎหมายที่กำหนดให้มีการปฏิบัติต่อพลเมืองอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจัดว่ามีความสำคัญ อย่างยิ่งสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อการปกป้องสิทธิและรักษาผลประโยชน์ของบุคคลทั้งที่มี ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกัน โดยไม่มีผู้ใดได้รับอภิสิทธิ์ในการปฏิบัติตามกฎหมายเหนือผู้ใด ที่ ประชาชนทุกคนในประเทศมีความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกันในเรื่องสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานต่อการอยู่รอด และการพัฒนาตัวเองตามหลักสิทธิมนุษยชน ได้แก่ ปัจจัยสี่ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การนับถือศาสนา การศึกษา การประกอบอาชีพ การรับรู้ข่าวสาร การเข้าถึงบริการสาธารณะ และสวัสดิการสังคม ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542)

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่พบว่า จากงานวิจัยที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาต้องตระหนัก และให้ความสำคัญในการนำมาวางแผนและตัดสินใจดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง คือ การแปลงรูปสถานศึกษาจากกระแสหลักเดิม ทำความเข้าใจแนวโน้มทางและลักษณะ สำคัญของสถานศึกษาแบบเรียนรวม รวมถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เอื้อต่อ การจัดการศึกษาในสถานศึกษาแบบเรียนรวม ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารในฐานะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและการกระจายภาวะผู้นำ การใช้กลยุทธ์จัดการกับปัจจัย ภายนอกและภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือ ครูมีความรู้เรื่องการเรียนรวม มีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนรวมและมีความสามารถ สนับสนุนความเป็นไปได้ภายในระบบการจัดการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด การเลือก นักเรียนเข้าเรียนแบบทั่วถึงและเท่าเทียมที่ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคและ ลดความแตกต่างระหว่างภูมิหลังและประสบการณ์ การจัดการชั้นเรียนรวมแบบ เปิดโอกาสในการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย เป็นไปเพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนา ทักษะทางสังคม ทางภาษา ทางปัญญา และใช้ทักษะทางกายที่สำคัญเป็นการ กระตุ้นพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์และได้พัฒนาสมรรถนะตนเองจนถึงขีดสูงสุด การจัด การเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นคือจัดการหลักสูตรและใช้หลักสูตรเดียวกัน แต่ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตลอดเวลา และความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในด้านการเรียนการสอน การสนับสนุนและบริหารจัดการการเรียนรวม และกิจกรรมทุกเรื่องที่เสริมสร้างและเป็นไปเพื่อเกิดประโยชน์ต่อผลการเรียนรู้ แบบเรียนรวม (เรื่อง ความทั่วถึงและเท่าเทียมของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อศึกษาฐานแนวคิดจากการบริจาคเพื่อการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา จากการทดสอบวัตถุประสงค์พบว่า ความเหลื่อมล้ำทางสังคม คือ ความห่างกันของโอกาส บางคนมีโอกาสไม่เท่ากัน โดยเฉพาะเรื่องของการศึกษา การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรที่ต่างกัน โอกาสในการที่จะเข้าถึงบริการสาธารณะต่าง ๆ แตกต่างกัน โอกาสในการเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ ได้ไม่เท่าเทียมกัน ก็ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ หรือว่าต้นทุนของแต่ละคนมีไม่เท่ากัน เพราะฉะนั้นความต่างของต้นทุนในสังคม โดยเฉพาะในสังคมไทยต่างกันเยอะ ความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจ ช่องว่างระหว่างรายได้ คนรวยกระจุกคนจนกระจาย ทำให้มีคนที่ได้เปรียบและเสียเปรียบทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจาก นักวิชาการและองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเห็นว่า การศึกษาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต้องศึกษา ทั้งความยุติธรรม (Equity) และความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน (Equality) ซึ่งหมายถึงความเท่าเทียมกันในด้านปริมาณ ระดับ สถานภาพ คุณค่า และคุณภาพ ส่วนความยุติธรรมด้านการศึกษาคือเรื่องของการกระจายการศึกษาทุกระดับอย่างเที่ยงธรรม (Jacob and Hotsinger, 2009)

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจินตนา คุ่มภัย พบว่า 1) นักเรียนในโรงเรียนมัธยมในเขตเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีผลการเรียนที่ดีมีครอบครัวที่อบอุ่น มีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะดวก ปลอดภัย ไม่มีปัญหาในการศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย ผู้บริหารโรงเรียนอุทิศเวลาให้แก่โรงเรียนอย่างเต็มที่ สร้างสิ่งใหม่แก่โรงเรียนเสมอ ครูมีความรู้ ความเชี่ยวชาญตรงกับวิชาที่สอนหรือรับผิดชอบ 2) นักเรียนในโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมืองมีผลการเรียนอยู่ในระดับดี ต้องการเรียนวิชาที่ยากและ ทำทนาย มีครอบครัวที่อบอุ่น ที่อยู่อาศัยมีความสะดวกและปลอดภัย แต่มีรายได้จำกัด นักเรียนส่วนใหญ่จึงไม่ได้ เรียนกวดวิชาหรือเรียนพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนอุทิศเวลาให้แก่โรงเรียน สร้างสิ่งใหม่ ๆ ในโรงเรียน ครูมีความรู้ ความเชี่ยวชาญตรงกับวิชาที่สอนหรือรับผิดชอบ ใส่ใจต่อนักเรียน และมีวิธีการสอนที่ดีโรงเรียนมีอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน 3) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมัธยมในเขตเมืองและโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมืองพบว่า โรงเรียนมัธยมนอกเขตเมืองมีความเหลื่อมล้ำจากโรงเรียนมัธยมในเขตเมืองทั้งด้านคุณลักษณะของผู้เรียน รายได้ ที่อยู่อาศัย การจัดการสถานศึกษา 4) แนวทางลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนมัธยมในเขตเมืองกับโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลางคือกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ครอบครัวและนักเรียนจะต้องร่วมมือกันลดความเหลื่อมล้ำนี้ เพราะทุกฝ่ายต่างส่งผลซึ่งกันและกัน (ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนมัธยม ในเขตเมืองกับโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2562)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อศึกษาฐานแนวคิดจากการบริจาคเพื่อการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา จากการทดสอบวัตถุประสงค์พบว่า จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาประกอบไปด้วย 1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ความพร้อมของผู้ปกครอง, การศึกษาที่สูงขึ้นจะทำให้มีค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น 2. ปัจจัยทางด้านสังคม เช่น โครงสร้างของสังคม, การจัดสรรงบประมาณให้แก่เขตพื้นที่, การกระจุกตัวของทรัพยากร, พื้นที่ตั้งของสถานศึกษา, มาตรฐานของโรงเรียน, วัฒนธรรมทางสังคมในเรื่องวุฒิการศึกษา 3. ปัจจัยทางการเมือง เช่น การบริหารของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจาก ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา (Inequality education) เป็นประเด็นเชิงนโยบายที่มีการกล่าวถึง เป็นอย่างมากในรอบทศวรรษที่ผ่านมาในกรณีของการจัดการศึกษาในประเทศไทย แม้ว่ารัฐบาลไทยจะมี นโยบายในการสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาโดยตลอดแต่กลับพบว่าความไม่เสมอภาคทางการศึกษายังคง เป็นปัญหาสำคัญ จากการศึกษาพบว่ามีปัจจัยสำคัญ 3 ประการที่ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคทางการศึกษา ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านนโยบาย ประกอบด้วย การเข้าถึงบริการทางการศึกษา เช่น ที่ตั้งของโรงเรียน คุณภาพ ของบุคลากร และคุณภาพของอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน 2) ความไม่เสมอภาคด้านงบประมาณ ระหว่างโรงเรียนในเมืองกับโรงเรียนในชนบทที่ห่างไกล และ 3) การถูกเลือกปฏิบัติเนื่องจาก

ความพิการ คุณลักษณะทางสังคมความยากจนและการด้อยโอกาสเนื่องจากปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจของ ผู้ปกครองของ เด็ก โดยพบว่าในปี พ.ศ. 2551 มีเด็กอายุ 3-17 ปีไม่ได้เรียนถึงร้อยละ 11.23 หรือเป็นจำนวน ถึง 1,675,165 คนโดยมีสาเหตุสำคัญสืบเนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจนส่งผลให้เด็กต้องออกจากโรงเรียน กลางคัน วิทยากร เชียงกุล, 2552; Oviedo, 2009, Schmidt 2011)

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรียมลักซ์ วิระพันธุ์และสมพงษ์ จิตระดับ จากผลการศึกษา พบว่า เด็กนักเรียนทั้ง 12 คนมีสภาพความเป็นอยู่ที่เป็นอุปสรรคต่อชีวิต ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและปัญหาด้านสุขภาพที่มีการเจ็บป่วยบ่อยทำให้ขาดเรียน และความเครียดจากการเรียน ขาด การเอาใจใส่ใจคุณครู โรงเรียนและบุคคลในครอบครัว (การศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน ของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดช้างคลอง สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2564)

3. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ที่ว่า เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา

จากการทดสอบวัตถุประสงค์พบว่า นโยบายทางการศึกษาในปัจจุบันสามารถช่วยแก้ไขปัญหาคความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษา ไม่ได้เพราะนโยบายทางการศึกษาในปัจจุบันไม่ช่วยเหลือให้เด็กทุกคนเข้าถึงการศึกษา ที่เหมือนกัน มีหลายนโยบายที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำได้จริง โดยเฉพาะโรงเรียนที่ถูกประเมิน ว่ามีคุณภาพ ทำให้เด็กต้องอพยพย้ายถิ่น พ่อแม่ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมากขึ้น แม้มีการสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ และค่าชุดนักเรียน แต่ไม่สามารถช่วยเหลือได้ทั้งหมด เพราะในบางโรงเรียนมีบางอย่างที่อยู่เหนือ การสนับสนุนอาจจะต้องจ่ายเอง นโยบายอาจช่วยทำให้ความเหลื่อมล้ำมันลดลง เพราะมีการปรับปรุงหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย แต่ถึงขั้นในการที่จะแก้ไขได้แบบอย่างเต็มระบบใหม่ คิดว่ามันยังไม่ถึงช่วย แก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ เพราะ ปัจจุบันยังคงมีกลุ่มคนที่ได้รับความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษา และยังไม่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเพียงพอเศรษฐกิจ แม้มีนโยบายเขียนไว้ดีแค่ไหนหากสังคมสร้าง วัฒนธรรมที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจาก นโยบายการศึกษาของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาในสมัยที่สอง (2562-ปัจจุบัน) สอดรับกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีนโยบายสำคัญ เช่น การส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย การปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัย การนำเทคโนโลยีและการ เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อรองรับ อุตสาหกรรม 4.0 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง การ มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาครู โดยลดภาระงานที่ไม่จำเป็นเพื่อคืนครูให้นักเรียน ตลอดจน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และอุทยานการเรียนรู้สำหรับเยาวชนที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวิถีชีวิต และส่งเสริมการเรียน การสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย (The Secretariat of the House of Representatives, 2020)

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา จักรแก้ว และคณะ พบว่านโยบายการจัดการศึกษา สำหรับเด็กด้อยโอกาสของประเทศไทยมี 6 ข้อคือ 1. บริการการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง 2. จัด

การศึกษาอย่างมีคุณภาพเน้นการเรียนรู้เพื่อชีวิตที่เหมาะสมกับเด็กด้อยโอกาส 3. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาและปัจจัยพื้นฐาน 4. จัดระบบบริหารจัดการให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ 5. การจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษา และ 6. สร้างและพัฒนาเครือข่าย (การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเด็กด้อยโอกาส, 2561)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ที่ว่า เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา

จากการทดสอบวัตถุประสงค์พบว่า ข้อเสนอแนะในการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษามีประเด็นในเรื่อง 1. การศึกษาเป็นสิ่งพื้นฐานที่ควรให้กับทุกคนในประเทศไทย เนื่องจากเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การขยับการศึกษาขั้นพื้นฐานมัธยมปลายเป็นในระดับอุดมศึกษา 2. การล้มเลิกค่านิยมปริญญา เพราะการเรียนควรจะเป็นพัฒนาทักษะ 3. นโยบายของรัฐบาล การจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาใหม่ให้เพียงพอกับความต้องการของเด็ก รัฐต้องตระหนักว่าส่วนไหนที่ยังลำบาก ขาดแคลนทรัพยากร พยายามเพิ่มตรงนั้น การบริหารจัดการที่ดีและมีระบบวางโครงสร้างการศึกษาใหม่ การแลกเปลี่ยนทรัพยากรกับโรงเรียนที่ยังไม่มีความพร้อมโดยการดึงคนเข้าไปช่วยเหลือ 4. การแก้ไขปัญหาทางสังคมลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่คนทุกกลุ่ม ปัญหาการศึกษาในปัจจุบันมาจากปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ การสร้างโอกาสทางการศึกษา การลดความเหลื่อมล้ำในสังคมโดยใช้หลัก เข้าใจ เข้าถึง ฟังฟังได้ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทั้งนี้เนื่องจาก Helen H. Pearlman กล่าวว่า การสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายเป็นกระบวนการที่องค์การหรือ หน่วยงานจัดดำเนินการอันเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของบุคคล ทั้งนี้เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละรายแก้ปัญหา ของตนในด้านการทำหน้าที่ทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ (นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์, 2540 น. 29)

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภิรมย์ จินธาตา เอกกรินทร์ สังข์ทอง และเรชา ชูสุวรรณ พบว่า องค์ประกอบในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความยุติธรรมทางสังคมในสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม 2) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 3) การสร้างเสริมโอกาสทางการศึกษา 4) การสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม 5) การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 6) การส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง 7) การส่งเสริมให้เกิดการยอมรับทางวัฒนธรรม (องค์ประกอบในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความยุติธรรมทางสังคม ในสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2563)

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ให้ทุน และผู้ที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากโครงการก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลัน 109 ในพื้นที่ภาคใต้และภาคอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรงได้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยอย่างมีคุณภาพ และเพื่อความหลากหลาย ได้แก่

1. ควรสัมภาษณ์ผู้จัดทำโครงการ เช่น ศูนย์ บอดี้สแลมและทีมงานก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลัน 109 คิดว่าการจัดทำโครงการก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลัน 109 โดยการวิ่งรับเงินบริจาคสามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้หรือไม่

2. ควรสัมภาษณ์เด็กที่ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลรัน 109 มีความคิดเห็นอย่างไรกับการวิ่งในครั้งนี้
3. ควรสัมภาษณ์เด็กที่ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการก้าวเพื่อน้อง เวอร์ชวลรัน 109 สามารถสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาได้หรือไม่
4. ควรสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กนักเรียน คิดว่านโยบายทางการศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำได้หรือไม่
5. ควรศึกษานโยบายทางการศึกษาของรัฐบาลให้ครอบคลุม

บทสรุป

สำหรับบทนี้เป็นการสรุปผลการศึกษาวิจัยโดยภาพรวม โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมต่อการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (2) เพื่อศึกษาฐานแนวคิดจากการบริจาคเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา (3) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา คณะผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล มีการตรวจสอบข้อมูลโดยการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการตรวจสอบสามเส้า ซึ่งคณะผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยและกลุ่มครูจากหลายจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงในการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่จะศึกษารวมทั้งสิ้น 11 คน ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการและส่วนสุดท้ายเป็นข้อเสนอต่อแนวทางการดำเนินโครงการครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนทั้งสิ้น 11 คน แยกเป็น เพศ อายุ ดังนี้ เพศชาย มีจำนวน 3 คน เพศหญิง มีจำนวน 8 คน อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25-30 ปี จำนวน 1 คน อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 1 คน อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 1 คน อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41-45 ปี จำนวน 6 คน อยู่ในช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน แยกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอน อยู่ในช่วงระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 5 คน ปริญญาโท จำนวน 2 คน ปริญญาเอก จำนวน 4 คน ประสบการณ์การสอน อยู่ในช่วงระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 1 คน ประสบการณ์การสอนอยู่ในช่วงระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 3 คน ประสบการณ์การสอนอยู่ในช่วงระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 3 คน ประสบการณ์การสอนอยู่ในช่วงระหว่าง 16 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน

นอกจากนี้พื้นที่ภาคใต้มีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเขตเทือกเขาและที่ราบชายฝั่งทะเล เขตเทือกเขาและที่ราบชายฝั่งทะเล มี 14 จังหวัดได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต พัทลุง ตรัง ปัตตานี สงขลา สตูล นราธิวาส และยะลา ลักษณะภูมิประเทศของภาคใต้นั้นที่เป็นเขตเทือกเขาและที่ราบชายฝั่งทะเลอาจเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงการศึกษาของพื้นที่ในภาคใต้และพื้นที่ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ระบบการศึกษาอยู่ในภาวะวิกฤติมาโดยตลอดท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยเฉพาะในแง่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่อยู่ในลำดับรั้งท้ายของประเทศ มีอัตราการออกกลางคันและตกหล่นของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างสูง

การวิ่งของ อาทิวราห์ คงมาลัย หรือที่เรารู้จักกันในชื่อ ตูน บอดี้สแลม นักร้องที่กลายเป็นกระแส ร้อนแรงจากโครงการวิ่งมาราธอน ก้าวคนละก้าว 1 ธันวาคม 2559 ตูน บอดี้สแลม ได้ริเริ่มโครงการก้าวคนละก้าว ด้วยการออกวิ่งระยะทาง 400 กิโลเมตร เป็นเวลา 10 วัน จากกรุงเทพมหานคร ถึงประจวบคีรีขันธ์ เพื่อระดม ทุนซื้ออุปกรณ์การแพทย์มอบให้โรงพยาบาลบางสะพาน จ.ประจวบคีรีขันธ์โดยมียอดเงินบริจาค 70 ล้านบาท

โครงการ ก้าวเพื่อน้องปี 2 โดยมีระยะทางทั้งหมด 109 กิโลเมตร เป็นเวลา 59 วัน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 28 กุมภาพันธ์ 2565 เงินบริจาคโดยไม่หักค่าใช้จ่ายจะนำไปมอบเป็นทุนการศึกษาแก่เด็ก ๆ เพื่อใช้ เป็นทุนเรียนต่อชั้นมัธยมปลายและสายอาชีพต่าง ๆ ให้กับเด็กจำนวน 109 คน ฟังดูเป็นเรื่องดี แต่ทำให้มี คำถามเกิดขึ้นพร้อมกันว่าการออกวิ่งเพื่อรับบริจาคแบบนี้ มันช่วยแก้ไขหรือขจัดปัญหาเด็กด้อยโอกาสทาง การศึกษาได้สักแค่ไหน เมื่อความพยายามแก้ปัญหาโดยการรับบริจาคเกิดขึ้นทุกปีแต่ไม่ช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้น อีกทั้งกระแสในการเปิดรับบริจคนานวันยังเสี่ยงแตก แยกเป็นสองฝั่งระหว่างเห็นด้วยกับการทำแบบนี้ไม่ช่วย แก้ปัญหา

ดังนั้นการรับบริจาคเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำไม่สามารถแก้ปัญหาในระยะยาวได้จริง แม้จะเห็น ปัญหาชัดเจน แต่การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไม่ใช่เรื่องง่าย หากแต่ต้องอาศัยการขับเคลื่อน นโยบายที่ทำงานบนฐานของความรู้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยทั้งทรัพยากร เจตจำนงทางการเมือง และองค์ความรู้ที่ ทันสมัยเป็นเชื้อเพลิงสำคัญ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาศึกษาการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา กรณีการวิ่งรับ เงินบริจาค “ตูน บอดี้สแลม” เพื่อศึกษาฐานแนวคิดในการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา

คณะผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ งานวิจัยและเอกสารกึ่งวิชาการ และเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สัมภาษณ์แบบเป็นทางการและ สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

โดยใช้วิธีนี้ทำการสังเกตในรายละเอียดต่าง ๆ ตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่สนามวิจัยในซึ่งทำให้ ทราบเรื่องราวและรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยการสังเกต แล้วนำมาวิเคราะห์ประกอบกับการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างชัดเจนครบถ้วน การเก็บข้อมูลภาพและเสียง การบันทึกข้อมูลด้วยการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ กล้องวิดีโอ และเครื่องบันทึกเสียง การจดบันทึก การจด บันทึกข้อมูลในระหว่างการสัมภาษณ์และสังเกตกิจกรรมและพฤติกรรมในการสัมภาษณ์ จะใช้การจดบันทึก แบบย่อ ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาลงรายละเอียดในภายหลัง เป็นประจำทุก ครั้งที่กลับจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามทุกครั้ง และตรวจสอบข้อมูลโดยการตรวจสอบความถูกต้องของ ข้อมูล โดยการตรวจสอบสามเส้า โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย
3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี

การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากการเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลแต่ละประเภทมา จัดเป็นหมวดหมู่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีจำนวนข้อมูล เสียงหลายแฟ้ม

ในการจัดแฟ้มข้อมูลที่มีจำนวนมาก ทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ บันทึกสนาม และข้อมูลในรูปแบบอื่น ๆ คณะผู้วิจัยได้นำมาจัดระบบ โดยใส่ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ วันที่ ในการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นได้ทำการถอดเทปการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ เพื่อให้เข้าใจในรายละเอียด บรรยากาศในการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงได้แบ่งประเด็นในการศึกษา ตลอดจนประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย แล้วจึงนำข้อมูลที่นำมาเขียนร้อยเรียงตามประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เบื้องต้น

ดังนั้นข้อสรุปการศึกษาเชิงคุณภาพจะเชื่อมโยงและสอดคล้องกับผลวิจัยคุณภาพ พบว่ากลุ่มอย่างได้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดย 1. ฐานแนวคิดจากการบริจาคเพื่อการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ประกอบไปด้วย ความเสมอภาคทางการศึกษา ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และข้อเสนอแนะในการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา 2. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา ประกอบไปด้วย นโยบายทางการศึกษาในปัจจุบันสามารถช่วยแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3. เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมต่อการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ประกอบไปด้วย กรณีการวิ่งรับเงินบริจาคของตูน บอดี้สแลม สร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ผลการศึกษา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ทำให้ผลการวิจัยเชิงคุณภาพชัดเจน จะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งส่วนมากจะตอบไปในทิศทางเดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากหลาย ๆ ท่าน คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยที่มอบความไว้วางใจและให้ความเมตตากรุณา ที่ให้กำลังใจและคำปรึกษาเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.ศิริพร เพ็งจันทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางวิจัยที่ถูกต้องตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน จนงานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติ มณีกาญจน์ อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยคนที่ 1 อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยคนที่ 2 อาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัยคนที่ 3 รวมไปถึง กลุ่มครูจากในพื้นที่ภาคใต้ ในการให้ข้อมูลต่าง ๆ และความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

อนึ่ง คณะผู้จัดทำวิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น คณะผู้จัดทำวิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2540). *ทฤษฎีและการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540. น.3
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชนจำกัด.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535). *การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช

- ภิรมย์ จินธาตา เอกรินทร์ สังข์ทอง และเรชา ชูสุวรรณ. (2563). องค์ประกอบในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความยุติธรรมทางสังคม ในสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 31(1), 136-147.
- วิทยากร เชียงกูล. (2552). (พิมพ์ครั้งที่ 2). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 : ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น
- วาสนา จักรแก้ว และคณะ. (2561). การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเด็กด้อยโอกาส. *ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(3).
- สมจินตนา คุ่มภัย. (2563). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนมัธยมในเขตเมืองกับโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช : โครงการวิจัยชุมชน*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *ความทั่วถึงและเท่าเทียมของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. นนทบุรี : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริจาคของคนไทย. *วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(2), 31-53.
- อำนาจ มงคลสืบสกุล. (2563). *ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยกับสิทธิมนุษยชน : ความเปราะบางของสังคมในสถานการณ์ปัจจุบัน*. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2565, จาก <http://ucl.or.th/?p=3472>
- เรียมลักซ์ วิระพันธุ์และสมพงษ์ จิตระดับ. (2564). การศึกษาสภาพชีวิตเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนวัดข้างคลองสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*.
- Jacob and Hotsinger. (2009). *Inequality in Education: A Critical Analysis*. Retrieved 2022 January 6, from https://www.academia.edu/26712655/Inequality_in_Education_A_Critical_Analysis
- Oviedo, Monica Juliana. 2009. *Expansion of Higher Education and the Equity of Opportunity in Colombia*, Research work presented for M.R. (Applied Economic), Universitat Autònoma de Barcelona.
- Royal Thai Government Gazette. (2018). *National Strategy 2018-2037*. Bangkok: Office of the Council of State. (in Thai) Schmidt, William H. 2011. "Equality of Educational Opportunity, Myth or Reality in U.S. Schooling?" *American educator winter 2010-2011*. 34(4), 12-19.
- The MATTER. (2019). *มองปัญหาการศึกษา ผ่าน Data ที่สะท้อนความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย*. Retrieved 2021 January 6, from <https://thematter.co/brandedcontent/gse-2019-limited-education-05/86262>
- The Secretariat of the House of Representatives. (2020). *Statement of Policy: Prayut Chan-ocha (1)*. [Online]. Retrieved 2022 January 9, from https://library2.parliament.go.th/giventake/content_sp/sp61.pdf (in Thai)